

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Caluinus & Beza) vel ad sua placita stabienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmando ...

In Acta Apostolorum to. primus

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

34. In veritate comperi quia non est personarum acceptor Deus: sed in omni gente, qui timet eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39424

cipienda est bonis alacritas, quia intelligunt se minime operam ludere. Sic ad alia rursum Christi verba de separatione iustorum, *Huc*, inquit, tendit Christi sermo, ut sciant fideles pie & innoxii viuendo se operam non ludere, quia tandem apparbit discrimen. Et paulo post: *Est non vulgari exhortatio ad patientiam, dum certò persuasi sum homines non frustra se tendere.* Ad quas eius ludiifications vide quae in Antidotis nostris &c cap. 25. Euangelicis ad eadem Christi verba diximus. In hac refutanda Caluini disputacione prolixior fui, quia contra merita operum primaria haec est, perpetua, & millies reperita Caluini & aliorum speculatio.

34. *In veritate comperi quia non est personarum acceptor Deus: sed in omni gente, qui timet eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.*

Acceptio
personarū
qua non
cadit in
Deum.

Non loquitur hic Beatus Petrus de illa acceptance personarum quae vitium est, & iustitiae opponitur, quasi aliquando cogitauerit Deum duobus similiter promerentibus similiter non retribuere; sed loquitur de illa acceptance personarum quae ad electionem & optionem gratuitam pertinet, quia Iudei, sub quorum persona, & propter quos astantes ista loquitur Petrus, semper existimauerant Deum sic solum populum Iudeorum praetulsi omnibus gentibus elegisse, ut sicut olim soli Iudei, aut eorum profelyti, ad Synagogam pertinebant; sic & nunc

nunc soli Iudæi, aut eorum proselyti, ad Ecclesiam pertinerent, & ad redemptionis per Christum participationem (cæteris omnibus neglectis) vocandi essent. Dicit igitur Petrus ad instructionem astantium Iudeorū, & ad consolationem Gentilium, *se iam in veritate compreisse*, id est, manifestis argumentis tam facte sibi reuelationis, quam factæ Cornelio Euangelicæ admonitionis, deprehendisse, quod ad sui nomini cultum & gratiam non solos Iudeos, veluti personas singulariter electas, Deus vocaturus erat; sed contrà, quod ex omni gente & populo, siue Iudeo, siue Græco, quicunque timent Deum, & operantur iustitiam (quibus verbis utriusque tabula perfectio, & utraque Dei ac proximi dilectio continetur) accepti sunt illi; id est, apti & idonei sunt ad beneficium gratiæ Christi percipiendum, videlicet remissionem peccatorum, iustificationem, & salutem. Notandum autem quod duo dicat. Vnum est, non esse Deum personarum acceptorem, quia tam Gentes quam Iudeos ad salutem vocat. Alterum est, eos vocari qui timent Deum, & operantur iustitiam; quod non est sic intelligendum, quasi non alios Operates vocet, quum innumeri peccatores flagitosi & scelerati, qui nec Deum antè timuerunt, vocari, nec ullam operati sunt iustitiam, ex pura quo sententia verum. Dei misericordia ad salutem vocentur; neque sic intelligendū, quasi timentes Deum,

L 5 & iusti-

& iustitiā operantes, vel ex eorum operum merito vocentur, vel sine fide & speciali Dei gratia Deum timuerunt, ac iustitiam operati fuerunt: sed obseruans Petrus duum, vocari Cētes ad fidem; alterum, vocari istum Cornelium hominem timentem Deum, & operantem iustitiam; utrumque pronunciat: prius quasi cum admiratione ad instructionem Iudæorum astantium, posterius per modum exhortationis. Neque enim de posteriori isto Iudæi ipsi bene instructi unquam dubitauerunt. In istis igitur duobus Petri dictis duo notanda sunt.

Pelagij error circa acceptio-
nem per-
sonarum
in Deo.

Epist. 105. Augustinus: *Quod personarum acceptorem Deum esse credere existimat, si credant quod sine ullis pre- cedentibus meritis, cuius vult miseretur, & qui dignatur vocat, & quem vult religiosum facit; pa- rum attendunt quod debita reddatur pena damnatio, indebita gratia liberato.* Hæc ille. Docet, Pe- lagium hoc sensu Deum acceptorem perso- narum existimasse, quod præueniétem con- gruam gratiam, quam illi negabant, Deus quibusdam daret. Vnde postea ibidem de illis dicit: *Ita se fatentur ad habendam seu facien- dam iustitiam diuinitus adiuuari, ut sui præcedat aliquid meriti; quasi priores volentes dare, ut retrouari illis, &c.* Propter hanc igitur præue-

nien-

nientem gratiam, à Pelagianis propriè negatam; & quæ maximè propriè gratuita est, prorsusque indebita, acceptorem personarum esse Deum illi impiè admodum existimabant. Et hoc sensu negat iam Petrus acceptorem personarum esse Deum; non quidem respectu cuiuslibet personæ, ut Pelagiani, (quum etiam stante Synagoga multi particulares Gentiles Iudeorum profelytū fierent, & in foedus populi Dei adsciscerentur) sed tantum respectu totius populi Iudaici seu circumcisæ, & totius gentilitatis toto orbe disperse, non circumcisæ.

Alterum hoc loco notandum contra horum temporum hæreticos est, affirmari & doceri hic à Petro acceptos esse Deo, ad salvatorem videlicet consequendam, eos qui timent Deum, & operantur iustitiam, id est, qui ex præuenienti & speciali Dei gratia utrumque præstant, tametsi nondum iustificati, nec primam gratiam adepti, quæ remissio peccatorum per Christi sanguinem est: quod propter Cornelium dicit Petrus, qui Christi fidem adhuc penitus ignorans, vir erat religiosus, & timens Deum, orationes & eleemosynas faciebat, quæ Deo acceptæ essent, & ita acceptæ, ut eorum non quidem merito aut debito, sed intuitu & consideratione benigna, diuinæque misericordiae congrua, veluti præparatione & dispositione commoda, ab Angelo visitaretur, ad Petrum mittentur, ad

Præpara-
tiones ad
primam
iustifica-
tionem
probatur.

tur, ad Christi fidem adduceatur. Nempe
ut gratiam præuenientem nullum meritum,
adeoque nulla ex parte nostra dispositio
præcedit, ita gratiam iustificantem aliqui
semper in adultis hominis preparatio præ-
cedere debet, sed sensu iam dicto. Quam
quidem præparatione, à quibusdam Scho-
lasticis *meritum de congruo* vocatam, Augusti-
nus contra Pelagianos veluti Pelagianam
aliquam sententiam (vt volunt hodie hæ-
retici) nunquam refutauit aut damnauit, vi-
doctè & rectè ex varijs Augustini locis

De Iustific.
cat. lib. 8.
cap. 12.

ostendit Andreas Vega. Tametsi enim
Deus bono usui liberi arbitrij præuiso alli-
gatus non fuerit, ut eo ab æternitate præscia-
to debuerit propterea ad iustificantem gra-
tiam vocare quos præuenienti sua gracia re-
ctè usuros præuidebat, sed potuit stante illa
præuisione, salua iustitia, eos nō vocare, tam
ad huiusmodi multa Deum pro sua ho-
nitatis æquitate de facto respexisse, tū alia
Scripturæ docent, ut suis in locis annotauim-
mus, tum hoc loco D. Petrus affirmat. Quod
totum (vti dixi) cōtra hæreticos notandum
est, qui propter huiusmodi doctrinam, con-
solatione plenam, hunc locum varie conta-
minant.

Primū, quod de Dei timore & opera-
tione iustitiae Petrus dixit, magna cum im-
pudentia ad solam fidem trahunt. Sic hoc
loco Bullingerus. *Sunt, inquit, timere Deum,*

& opera-

*Bullinge-
ri fœda
corruptio-
la.*

& operari iustitiam, effectus fidei, quos posuit Petrus pro ipsa fide & causa, & est simplex huius loci sensus, sine delectu personarum omnes gentes gratas esse Deo propter fidem quam in eum habent. An non haec pulchra est haereticorum Theologia? Quia ponitur saepe in Scripturis causa pro effectu, veluti nobilis pro eo quod ignobilis est, ut meritò tribuatur causæ quicquid tribuitur effectui, causæ, inquam, propriæ & adæquatæ, ideo vicissim colligunt effectum ponи pro causa, & illud tribui effectui quod debetur causæ, causæ quoque nec propriæ, nec adæquatæ, sed impropriæ & partiali: Neque enim operum bonorum fides causa propria est, sed gratia Dei & voluntas operantis. Nec rationem causæ impropiæ, quatenus velut radix & principium est (qua non est causa propria, ut efficiens ac formalis causa sunt) plenam & adæquatam habet, sed partiale tantum, idque inter partiales causas inferiorem: principium enim, radix, & origo omnium bonorum operum charitas est nō secus quam fides, imo magis charitas quam fides. Fides enim per charitatem operatur, non charitas per fidem. Fides fit operatoria, actuosa, viua beneficio charitatis, qua format eam, & in actu educit. Charitas non fit operosa beneficio fidei, quasi eam informant, aut in actum edificant, sed in fide fundatur, & ex fide operatur. Denique quam fides intellectum purificet & dirigat,

Charita-
tis & fi-
dei colla-
tio.

dirigat, charitas verò voluntatem accendat & inflammet; quis non videt operis boni potiorem causam esse charitatem quām fidem? Aut quis dubitat operationum principium esse voluntatē, sicut speculationum principiū intellectus est? An fortè propter hæreticorum placita etiam ipsum rationis humanæ lumen extinguendum est? Vide ergo quot modis hæc explicatio fallax & absurdā est. Nec effectui tribui solet quod causa debetur, quum latius hæc pateat, nobiliorque existat quām effectus; nec bonorum operum causa aut propria, aut adequa-ta fides est, sed partialis tantū & impro-pria: ut ei propterea tribui nō debeat, quod bonis operibus tribuitur. Deinde, iuxta hæc pulchram explicationem, quoties in Scripturis vel iubentur vel commendantur opera bona, toties non illa sed illorum nomine fides iubetur & commendatur. Inuenta est ratio omnem Christi doctrinam de pietate in Deum, & iustitia erga proximum, uno

Matt. 5. fidei verbo euacuandi. *Beati pauperes spiritu;* id est, qui credunt. *Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam;* id est, qui fidem appetunt. *Beati pa-ci-fici;* id est, credentes. *Beati mundo corde;* id est, qui fidem in corde habent. *Beati mite-*

Matt. 19. *Beati misericordes;* id est, credentes. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata;* id est, fidem ha-

Matt. 25. be. *Posidete regnum; Esuriui enim, & dedistis mihi manducare;* id est, credidistis enim in me.

Et in-

Corrupte-
lē hæreti-
ca vani
impicias.

Et innumera in uno Euangelio alia. Dixit quoque Apostolus : *Tria sunt hæc, fides, spes, 1.Cor.13.* charitas. Non estita, ait Bullingerus : Vna fides hæc omnia sunt. Addidit Apostolus : *Maior horum charitas.* Contrà hæreticus : Maior horum fides, & adeò maior, vt hæc omnia non sint nisi fides, quia effectus ponuntur pro causa. Talis est Bullingeri hoc loco explicatio quium dicit, *Qui timent Deum, & operantur iusticiam, accepti sunt Deo : id est, propter fidem grati sunt Deo.* An hac explicatione aliquid magis portentosum aut impium dici potuit ? Eam tamen Marloratus omittere noluit, vt dignum esset patella operculum.

Non ita crassè hoc loco Caluinus, sed ^{Caluini} vafre admodum & astutè, in summa tamen ^{astuta &} non minus impiè. Quæstionem proponit, ^{vafra cor-} ^{ruptela.} *an opera bona Dei fauorem concilient.* Respódet cum distinctione, duplicem esse Dei respectum in hominibus diligendis. Priorem, qua homines impios reconciliat, quæ prorsus gratuita est, nulla habita operum ratione. Quod verum est si rationis nomine meritum intelligamus, verum nō est si eodem nomine præparationem & dispositionem accipimus : qua de re nuper satis diximus. Posteriorem Dei respectum ponit in illis diligendis, quos iam sibi Deus adoptavit, & Spiritu suo regenerauit. Horum bona opera dicit Deo esse accepta & grata. Rectè hoc totum. Sed, inquit, hic aliud queritur, præueniâne homo Dei gratiam

gratiam suis meritis, sequē in eius amorem insinuet; an verò quum tantum odio dignus sit, gratis initio & sine operum respectu ametur. Mentitur ac fal-

lit. Hoc isto loco non queritur. De preueniente hac Dei gratia Petrus non loquebatur quū diceret: *Ex omnī gente, qui timet Deum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.* Talem quippe Deus iam sua gratia praeuenit. Ne timere Deum, & operari iustitiam, aliquis potest, vel Cornelius potuit, sine praeueniente Dei gratia. Vnde de hoc Cornelio Augu-

stinus: *Quidquid & antequam in Christum credit, sanctus sanctus, & cum crederet, & cum credidisset, bene operatus est Cornelius, totum Deo dandum est, ne quis extollatur.* Habuit igitur Cornelius,

quum Deum timeret, ac iustitiam operaretur, hanc praeuenientem Dei gratiam. De eo autem iam timete & operante iustitiam

Loci praesentis propriæ quæstio. ait Petrus, quod acceptus erat Deo. Quariatur igitur quomodo tanquam vir timens

Deum, & operator iustitiae, antequam in Christum credidisset, sic acceptus erat Deo, ut singulare Dei vocatione ad fidem Christi tanquam talis adduceretur. Hæc est huius loci propria quæstio, quam in superioribus fatis (nisi fallor) discutimus. Hanc veram & propriam huius loci quæstionem fugit Caluinus, & aliam fingit, ut aliquid aliud disputans, prorsusque extra chorū saltitans, ad rem præsentem disputasse videatur. Mox enim multis repetit, *fidelium opera bona*

bona placere quidem Deo, sed ex fidei tantum ratio-
ne, quae à Christo mutuatur quod operibus deest,
non ex ipsorum operum aliqua dignitate & merito.
Quam eius futilem euasionem, perpetuam
Caluini cantilenam, in præcedentibus re-
futatam dedimus. Pauca tamen hic addi-
mus. Primum, fidem à Christo mutuari quod Fidem à
operibus deest, spectum esse cerebri Lu- mutuari
therani, Caluiniani, profanam vocis noui- quod ope
ratem, doctrinam denique & traditionem deest, va-
hominum ab hæreticis hodie adiumentam, num &
in nulla Scriptura traditam, in Ecclesia Dei
hactenus inauditam. Deinde & illud addi-
mus: *Quod operibus nostris deest, duplum sen-*
sum legitimum habere potest. Primum, ut
hoc nomine operum bonorum imperfeccio
quædā intelligatur, quatenus perfecta Dei
dilectione non promanant, aut cum aliquo
veniali peccato coniuncta sunt. Secundò,
eius, quod fieri à nobis conueniebat, omis-
sio & neglectio, non affectata, sed ex fragili-
tate nata. Neutrum horum fides à Christo
mutuatur, in sensu Caluini, id est, sola fides,
seu fiducia ac persuasio diuinæ beneuolen-
tiæ. Vtraque sanè ex Dei per Christum in-
dulgentia pijs ignoscitur. Quod aduertens
August. scriptit: *Tunc omnia mandata imple- Retract.*
tur, quando quicquid non fit (per negligentiam lib. i. cap.
veniale, vel imperfectionem infirmam) ^{19.}
ignoscitur. Hæc ignoscensia, hæc venia, hæc
misericordia à Deo per Christum, id quod

M. operibus

operibus nostris deest, supplet. Nec id sola fide mediata, sed maximè illa fidelium omnium oratione interueniente, *Dimitte nobis debita nostra.* Vnde alibi Augustair: *Quum*

Cont. Iulianum
Iib. 2.
Cont. 2.
Epist. Pe-
lag. lib. 3.
cap. 7.

haec oratio exauditur, iustificamur. Et alibi hanc ipsam ob causam ait, *ipsa Dei mandata per in-
re adorationem Dominicam, qua dicimus, Dimitte*

nobis debita nostra. At qui haec oratio Domini-

ca dilectionem proximi necessariò requiri-

*Vnde additur conditio: Sicut & nos dimittim-
us debitoribus nostris.* Ita ut suppleatur pe-

*veniam quod operibus nostris deest, dilec-
tio proximi in primis requiritur.* Vnde deo-

s. Pet. 3. *hac dixit Petrus: Charitas operit multiitudinem*

peccatorum. Adeò falsum ac prophanum est,

*solam fidem mutuari à Christo quod ope-
ribus nostris deest, idque manendo in eius*

propositionis legitimo sensu. Alium quippe

planè Satanicum sensum his verbis coquit

Caluinus, id quod operibus nostris deest, id est,

vniuersam legis obseruationem, quæ nobis

impossibilis est, fidem à Christo mutuari,

quia ille pro nobis totam legem impleuit,

& nos eius iustitiam fide apprehendentes,

ab eo mutuamur quod nobis deest, ut omnis

nossa legis transgressio per illam iustitiam

regatur, idque solius fidei beneficio. Contra

quæ portenta alibi disputauimus. Vnde

*Caluinus maluit aliò disputationem con-
uertere, quam rem præsentem tractare, in*

qua præparaciones ad priuam iustificatio-

nus gra-

Caluinii
vñfricies.

nis gratiam manifestè doceri satis oculatè perspiciebat. Manet interea firmum, bona quadam ex fide & gratia Dei opera, vt orationes, eleemosynas, iustitiae actiones, ante acceperam iustificantem gratiam, ante adoptionem in numerū filiorum Dei, accepta Deo esse & grata, non quidē ad meritū, & ad regnum celorum capessendū, sed ad legitimam & congruam subiecti dispositionem ac præparationem, quam Deus non ex debito, sed ex sur̄ bonitatis & misericordia largitate, ad huiusmodi finem acceptat.

37. Post baptismum quod prædicavit Ioannes.

TEmperare hic sibi Caluinus non potuit, quin Catholice & orthodoxe doctrinæ vnum ex multis, quos ad extremam usque extatam in malè sano suo capite radicitus infixos tenebat, caninum dente infigeret. Admonet (inquit) Petrus, Ioannis baptisma non fuisse mutum signum, quum dicit, Ioannem baptismum prædicasse. Et certi hoc in Sacramentis omnibus caput est, ut Dei verbum illuc insculptum refuget, & clara vox personet. Quo magis detestanda est impius profanatio que in Papatu cernitur, quod sepulta prædicione Sacramenta magico tantum murmure inrantant. Hæc canis ille; cuius instituta. latratum in Antidotis nostris Euangelicis cōfescimus, ut hic nihil repetere sit opus. Ostendimus eo in loco, vere detestandam esse impiam Caluinī blasphemiam, qui ver-

M 2 bi Euā-

Caluinī
blasphem-
mia in ba-
ptismi for-
mam à
Christo
institutā.

Ad Marc.
cap. 1. ver. 4.